

FSS:PSYb1050 P. kognitivních procesů - Informace o předmětu

PSYb1050 Psychologie kognitivních procesů ✨

Fakulta sociálních studií

podzim 2020

Rozsah

1/1/0. 5 kr. Ukončení: zk.

Vyučováno online.

Vyučující

Mgr. Jakub Kraus, Ph.D. (přednášející)

Mgr. Miroslav Šipula (přednášející)

doc. Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D. (pomocník)

Mgr. Vendula Šamajová (pomocník)

Mgr. Lenka Štěpánková, Ph.D. (pomocník)

Garance

Mgr. Jakub Kraus, Ph.D.

Katedra psychologie - Fakulta sociálních studií

Dodavatelské pracoviště: Katedra psychologie - Fakulta sociálních studií

Rozvrh

Po 12. 10. 14:00–15:40 P31 Posluchárna A. I. Bláhy , Po 26. 10. 14:00–15:40 P31 Posluchárna A. I. Bláhy , Po 9. 11. 14:00–15:40 P31 Posluchárna A. I. Bláhy , Po 23. 11. 14:00–15:40 P31 Posluchárna A. I. Bláhy , Po 7. 12. 14:00–15:40 P31 Posluchárna A. I. Bláhy , Po 11. 1. 14:00–15:40 P31 Posluchárna A. I. Bláhy

- Rozvrh seminárních/paralelních skupin:

PSYb1050/01: Po 12. 10. 16:00–17:40 P21 , Po 26. 10. 16:00–17:40 P21 , Po 9. 11. 16:00–17:40 P21 , Po 23.

11. 16:00–17:40 P21 , Po 7. 12. 16:00–17:40 P21 , Po 11. 1. 16:00–17:40 P21 , J. Kraus, M. Šipula

PSYb1050/02: Po 19. 10. 12:00–13:40 U23 , Po 2. 11. 12:00–13:40 U23 , Po 16. 11. 12:00–13:40 U23 , Po

30. 11. 12:00–13:40 U23 , Po 14. 12. 12:00–13:40 U23 , Po 4. 1. 12:00–13:40 U23 , J. Kraus, M. Šipula

PSYb1050/03: Po 19. 10. 16:00–17:40 P21 , Po 2. 11. 16:00–17:40 P21 , Po 16. 11. 16:00–17:40 P21 , Po 30.

11. 16:00–17:40 P21 , Po 14. 12. 16:00–17:40 P21 , Po 4. 1. 16:00–17:40 P21 , J. Kraus, M. Šipula

PSYb1050/04: Po 19. 10. 18:00–19:40 U43 , Po 2. 11. 18:00–19:40 U43 , Po 16. 11. 18:00–19:40 U43 , Po

30. 11. 18:00–19:40 U43 , Po 14. 12. 18:00–19:40 U43 , Po 4. 1. 18:00–19:40 U43 , J. Kraus, M. Šipula

Předpoklady

! PSY105 P. kognitivních procesů

(Mám splněno?)

Omezení zápisu do předmětu

Předmět je určen pouze studentům mateřských oborů.

Mateřské obory/plány

předmět má 38 mateřských oborů, zobrazit

Cíle předmětu

Kurz **Psychologie kognitivních procesů** si klade za cíl poutavým způsobem studentům nastínit zákonitosti vnímání světa kolem nás a ukázat, jak zajímavé je lidskou kognici zkoumat. Témata přednášek představují základ znalostí o lidských poznávacích procesech a vytváří bázi pro budoucí studium psychologických disciplín. Kurz klade důraz na vědecké zpracování jednotlivých témat a pohled na kognitivní procesy optikou současných vědeckých studií.

Výstupy z učení

Po ukončení studia bude student schopen:

1. Charakterizovat jednotlivé kognitivní procesy, vztahy mezi nimi a jejich manifestaci v chování

2. Vysvětlit jednotlivé teorie vnímání, paměťové modely a modely pozornosti
3. Formulovat závěry o propojení jednotlivých kognitivních funkcí s emocemi, motivací a chováním
4. Popsat výzkumné metody používané v kognitivní psychologii při experimentování v oblasti kognitivních procesů
5. Integrovat poznatky o lidské kognici do jiných psychologických disciplín

Osnova

- Úvod do kurzu

Historický pohled na kognitivní psychologii: psychologie jako samostatná věda, psychologické školy předcházející kognitivní revoluci a neudržitelnost behaviorismu, kognitivní revoluce a její dopad na psychologii, od kognitivní revoluce po dnešek: trendy ve zkoumání lidské kognice, otázka vědomí a umělé inteligence (od Turinga, přes Searlea až po Dennetta).

- Vnímání

Psychofyzika (Weber-Fechnerův zákon), rozpoznávání objektů (Marrův model, Biedermanův model), konstruktivistická teorie vnímání vs. přímé vnímání (Gibson) a tzv. embedded cognition, affordance, vnímání barev (Young-Helmholtzova teorie, Heringova teorie a Hurvichova teorie), gestalt zákony percepce, zrakové iluze, patologie ve vnímání (blindsight, neglect, prozopagnózie...), nestandardní vnímání (synestezie), mentální reprezentace, Paiviův model duálního kódování, Schémata (Bartlett), scénáře (Schank & Abelson), představy (Kosslyn), mentální rotace (Shepard & Metzler), boundary extension (Intraub).

- Paměť

Druhy paměti dle uložených informací (epizodická, sémantická, autobiografická), vztah mezi epizodickou a autobiografickou pamětí (Pathman et al., 2011), deklarativní a procedurální paměť, druhy paměti dle délky podřízení informací (model Atkinson & Shiffrin), pracovní paměť (Baddeley & Hitch) a její složky, Conwayův model autobiografické paměti, autobiografická paměť a trauma, vzpomínkový boom a životní skripty (Berntsen & Rubin), zábleskové vzpomínky (Brown & Kulik), Living in History (Brown), zapomínání, amnézie.

- Pozornost

Definice a vlastnosti pozornosti, klasické teorie pozornosti (teorie filtru: Treismanová, Deutsch & Deutschová, Broadbent), kapacitní model pozornosti (Kahneman, Norman & Bobrow), zaměřená pozornost, rozdělení pozornosti, cocktail party fenomén, slepota ke změně (change blindness), chybné výkony, testování pozornosti (zrakové, sluchové).

- Jazyk a řeč

Začátky výzkumu jazyka, kognitivní antropologie, Sapir-Whorfova hypotéza jazykové relativity a vztah jazyka a myšlení, kategorizace pojmů (teorie prototypů, teorie exemplářů, teorie definujících atributů, fuzzy pojmy, ad hoc pojmové kategorie – Barsalou), teorie osvojování řeči (Piaget, Vygotsky, Chládková), čtení a produkce řeči, teorie memů (Blackmore), afázie.

- Myšlení a rozhodování

Usuzování, indukce, dedukce, analýza, syntéza, konvergentní, divergentní myšlení, řešení problémů a expertství, rozhodování, Tversky a Kahneman (prospect theory, heuristiky), Damasio a Bechara (hypotéza somatických markerů, Iowa Gambling task + kritika), tvořivost.

Literatura

povinná literatura

- EYSENCK, Michael W. a Mark T. KEANE. *Cognitive psychology : a student's handbook*. Seventh edition. London: Psychology Press, Taylor & Francis Group, 2015. xviii, 838. ISBN 9781848724167. [info](#)

- EYSENCK, Michael W. a Mark T. KEANE. *Kognitivní psychologie*. Translated by Miroslav Filip. Vyd. 1. Praha: Academia, 2008. 748 s. ISBN 9788020015594. [info](#)

doporučená literatura

- GOLDSTEIN, E. B. (2014). *Cognitive psychology: Connecting mind, research and everyday experience*. Nelson Education.
- STERNBERG, Robert J. *Kognitivní psychologie*. Translated by František Koukolík. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002. 636 s. ISBN 80-7178-376-5. [info](#)
- KAHNEMAN, Daniel. *Myšlení - rychlé a pomalé*. Translated by Eva Nevrlá. Vydání první. V Brně: Jan Melvil, 2012. 542 stran. ISBN 9788087270424. [info](#)

neurčeno

- Baars, B. J., & Gage, N. M. (2010). *Cognition, brain, and consciousness: Introduction to cognitive neuroscience*. Academic Press.
- PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2004. 472 s. ISBN 9788020014993. [info](#)
- ŠIKL, Radovan. *Zrakové vnímání*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2012. 312 stran. ISBN 9788024730295. [info](#)

Výukové metody

Přednáška

PowerPoint slidy přednášek budou studentům k dispozici v studijních materiálech. Slidy poskytnuté studentům se mohou lišit od přednášených slidů. Studentům je doporučeno, aby si slidy nepřepisovali v průběhu přednášek, protože se tak ubírají o energii a připravují o možnost místo opisování slidů přemýšlet nad přednáškovým materiálem. Zapisování doplňujících poznámek či diskuzních bodů je doporučeno a vítáno.

Seminární cvičení

V rámci seminárního cvičení se studenti v menších skupinách setkají s aplikací přednášených informací prostřednictvím zajímavých aktivit a aktivně se do průběhu cvičení zapojí. Jedna absence na seminárním cvičení je povolena bez jakéhokoli vysvětlení, vypracování úkolu k vynechanému semináři je ale i v případě absence vyžadováno.

Samostudium literatury

Každé z pěti témat bude od studentů vyžadovat prostudování jedné vědecké studie (vložené vyučujícím do studijních materiálů) před samotným seminárním cvičením věnovaném tomuto tématu. Je doporučeno přečtení všech studií, jejich obsah může být předmětem závěrečného testu. K prvnímu seminárnímu cvičení se úkol nevztahuje, je však doporučeno si studii k tomuto cvičení i navzdory tomu přečíst.

Povinné domácí úkoly

Student v průběhu semestru vypracuje diskuzní otázku ke každé vědecké studii. V případě vynucené změny na online způsob výuky student A) spolu s diskuzní otázkou vypracuje i odpověď na jednu z diskuzních otázek vypracované spolužáky nebo B) zodpoví otázky dané vyučujícím formou krátkého textu. Bližší informace k jednotlivým seminárním úkolům budou uvedené v interaktivních osnovách předmětu.

Diskuze v rámci seminárních cvičení

Na příslušném seminárním cvičení se studie na začátku představí (participace studentů). Dále se bude o studii diskutovat, otevrou se připravené diskuzní otázky studentů a bude se rozebírat případné zadání od učitele.

Metody hodnocení

Hodnocení domácích úkolů (podrobné zadání a bodování je popsáno v rámci interaktivní osnovy). **Odevzdání pěti domácích úkolů je povinné, studentovi bude za odevzdání všech úkolů udělen zápočet, bez kterého nebude student připuštěn ke zkoušce.** Pozdně odevzdaný úkol nebude akceptován.

Průběžný test. V průběhu semestru bude pro studenty připraven průběžný test. V testu se mohou objevit otázky multiple choice nebo otevřené otázky. Body z testu se započítají do finálního hodnocení předmětu. Maximální počet bodů za průběžný test je 20.

Závěrečná zkouška. Písemný test obsahující otevřené otázky a otázky multiple-choice administrovaný na PC. Maximální počet bodů za finální test je 50. Maximálně je tedy možné získat v kurzu 70 bodů.

Pro úspěšné absolvování předmětu je nutno získat minimálně 60 % bodů z celkových 70. Přesné informace o známkování student nalezne v interaktivní osnově.

Informace učitele

<https://is.muni.cz/auth/predmet/fss/podzim2019/PSYB1050>

Odkaz na interaktivní osnovu: <https://is.muni.cz/auth/el/fss/podzim2020/PSYb1050/index.qwarp>

Kontakt na vyučující:

Mgr. Jakub Kraus, Ph. D., Konzultace ideálně po domluvě emailem, Konzultační hodiny: pondělí 10:30 - 12:00 hod.

Mgr. Miroslav Šipula, Místnost 2.54, Konzultace ideálně po domluvě emailem: miro@fss.muni.cz, konzultační hodiny dle osobní vizitky v ISu.

Další komentáře

[Studijní materiály](#)

Předmět je vyučován každoročně.

Předmět je zařazen také v obdobích [podzim 2019](#).

- [Úplný výpis informací o předmětu](#)
- [Statistika známek \(nejnovější\)](#)
- [Statistika zápisu \(nejnovější\)](#)
- [Přehled seminárních skupin \(podzim 2020\)](#)
- [Výsledky předmětové ankety \(podzim 2019\)](#)
- [Předmětové diskusní fórum \(podzim 2020\)](#)
- Permalink: <https://is.muni.cz/auth/predmet/fss/podzim2020/PSYb1050>